

Царинна А.О., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Козирєва В.П., к.ю.н., доцент

БЕЗПЕКА ПОЛЬОТІВ НА АВІАЦІЙНОМУ ТРАНСПОРТІ: КАТЕГОРІАЛЬНО - ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Серед важливих завдань, які вирішує цивільна авіація, забезпечення безпеки польотів займає особливе місце. З соціальної точки зору безпека польотів зачіпає перш за все право на безпеку людини. Запровадження в експлуатацію якісно нових дорогих повітряних суден великої пасажиромісткістю значно загострило її як в економічному, так і в соціальному аспектах. Проблема безпеки польотів, незважаючи на стрімкий науково-технічний прогрес у галузі авіаційної техніки, набула в наш час виключної соціальної гостроти. Це пояснюється кількістю та характером аварій і катастроф. За 2010 рік з багатодвигунними повітряними суднами було зареєстровано 29 авіаційних подій. В результаті цих катастроф загинуло 831 людина в літаках і 6 чоловік на землі [1, с. 15].

Щорічно з 2000 по 2009 роки в середньому відбувалася 31 авіаційна подія, в яких гинуло по 810 чоловік. Ситуація в авіаційній транспортній сфері продовжує залишатися складною [2, с. 110].

За даними Міжнародної організації цивільної авіації, відносні показники рівня безпеки польотів у вітчизняній галузі цивільної авіації значно гірші від середніх загальносвітових показників. Проблема безпеки перевезень авіаційним транспортом дуже важлива, тому що вона пов'язана із значними збитками соціального та економічного характеру. Моральні збитки у зв'язку з травматизмом чи загибеллю людей, втрата іміджу авіатранспортних підприємств, втрата підготовлених фахівців і необхідність їх заміни в суспільстві, економічні збитки, пов'язані з необхідністю відшкодувань наслідків авіапригод, розробка та реалізація заходів із запобігання причин транспортних пригод та інше – являють собою складові цих втрат. При цьому безпека повітряного транспорту стосується не тільки безпеки пасажирів. Це поняття стосується і безпеки транспортників, населення в зоні можливих авіапригод, вантажів, транспортних засобів та споруд, докільця, які можуть постраждати внаслідок авіаційних пригод [3, с. 217].

Питання забезпечення безпеки польотів залишалися і залишатимуться актуальними, поки експлуатуються літальні апарати самого різного призначення, зокрема, і повітряні судна цивільної авіації. Відбувається постійне вдосконалення конструкції повітряних суден, методів і способів

їх експлуатації, підготовки екіпажів, проблеми льотної придатності, живучості повітряних суден, безпеки повітряно-го руху, що постійно залишається у полі зору представників експлуатуючих підприємств і наукових установ. Дані процеси найгостріше позначають проблему браку нових способів управління процесами забезпечення безпеки польотів, визначення загроз та відповідних джерел небезпеки авіаперевезень, а відтак продовжуватимуть ставати все більш актуальними [4, с.85]. За таких умов нагальною є потреба у розробці нового переліку критеріїв (показників) безпеки польотів на авіаційному транспорті та його законодавчого закріплення [5].

Отже, логічно, щоб ці та інші питання були конкретизовані у спеціальному законодавчому акті – Законі України «Про безпеку польотів на авіаційному транспорті». За юридичною формою пропонується саме закон, беручи до уваги, що в ньому бажано зосередити правові норми, які були б спрямовані на забезпечення основної мети національної транспортної політики України в авіаційній сфері – гарантування безпеки польотів на різних рівнях; вжиття належних матеріальних, процедурних, інституційних та інших забезпечувальних заходів щодо її регулювання та створення організаційно-юридичних умов для реалізації і захисту конституційного права людини на безпечні та комфортні авіаційні перевезення.

Література

1. Бичков А. С. Поняття «безпека польотів»: навч. посібн. / А. С. Бичков. – К.: Вісник Підприємництво. Господарство. Право, 2008. – 85 с.
2. Бичков А. С. Проблемні питання визначення безпеки польотів: підручн. / А. С. Бичков. – К.: Вісник юрид. ін-ту, 2008. – 225 с.
3. Даримов Ю. П. Управління повітряним рухом: підручник / Ю.П. Даримов. – М.: Транспорт, 1989. – 327 с.
4. Харченко В. П. Обслуговування повітряного руху на цивільних аеродромах України: навч. посіб. / В.П. Харченко. –К.: НАУ, 2013. – 244 с.
5. Юридична енциклопедія. – К.: Українська енциклопедія імені М.П. Бажана, 1998. –Т. 1. – 800 с.